556/Sans. UG/4th Sem/SANS-H-CC-T-9/24

U.G. 4th Semester Examination - 2024

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-9

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. अधोलिखितेषु दशप्रश्नामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयताम् : 2×10=20

 i) स्वातन्त्र्यसम्भवमिति महाकाव्ये कीदृशं भारतवर्षीविष्णुं वन्दामहे?

 ii) रेवाप्रसादद्विवेदिन: जन्मस्थानं जन्मकालश्च लिख्येताम्।

 iii) 'त्वं वै सुपर्णोऽसि हिरण्यवर्णस्त्वम्' — इत्यत्र त्वमिति पदेन क: अभिप्रेत:? कस्तावत् सुपर्ण:?

 iv) 'नमो नमो वीरवृषाकपिभ्य:' — अत्र 'वीरवृषाकपिभ्य:' इति पदेन के सूच्यन्ते? ते कथं सञ्चरन्ति?

 v) 'प्रकाशितस्त्वं हि सदा शिवोऽसि — अत्र क: सदाशिवोऽस्ति? स कथं प्रकाशित:?

 vi) 'कदापि नान्नं परिवेषणीयम्' — कुत्र समुपलभ्यते पङ्क्तिरियम्? पङ्क्तेरस्या: तात्पर्यं लिख्यताम्।

[Turn Over]

vii) 'संस्थापनीयाश्च निजाधिकारा निपीय भूय: सलिलं सरस्या:' — कस्मिन् प्रसङ्गे केनोक्तम्?

viii) 'यदि अस्य भागधेये आयुर्वर्तते, तदायं सुचिरं जीवेत' — कं प्रति कस्योक्तिरियम्?

ix) यतीन्द्रविमलचौधुरीमहाभागेनरचितं संस्कृतग्रन्थद्वयमुल्लिख्यताम्।

x) 'अधुना कुत आगत्य स कक्षं मे पूरितवान्' — कं प्रति कस्योक्तिरियम्?

xi) श्रीजीवन्यायतीर्थेन विरचितस्य श्रव्यकाव्यद्वयस्य नाम उल्लिख्यताम्।

xii) क्षमारावमहोदयया किं नामधेयम् उपाधिद्वयं प्राप्तमासीत्?

xiii) 'कतमा कविता' कदा केन रचिता?

xiv) शून्यस्थानं पूरणीयम् :

क) सज्जनमैत्री ________ पुष्पाति।

ख) विपुलाधरणी ________ सागरतलविस्तार:।

xv) 'डाक्घर्' इति नाटकस्य संस्कतानुकल्पनं केन कृतम्? तस्य पितुर्नाम किम्?

2. Answer any **four** of the following questions: 5×4=20

i) Write short note on any **one**:

क्रौञ्चद्वीप:, हाइकु, पाण्डवविक्रमम्, लक्ष्मीवाई

ii) Translate into Bengali or English (any **one**):

क) मनुष्यताख्या गिरिराजकन्या तपश्चरिष्णु: पुनरुत्प्रयाति।
अपर्णतामेह्यकुतो मुखीनां त्वरस्व तां प्रीणयितुं शिवस्त्वम्।।

ख) निसर्ग-रम्या नर-रत्न-खानिर्मतुर्वजानां प्रिय-मातृ-भूमि:।
प्रेष्ठाऽस्ति मे कोङ्कण-भूर्वयं च तदैक-भागे मिलिता महाडे।।

iii) वार्तागृहनाटकस्य माधवदत्तचरित्रं चित्रयत।

iv) भीमायनमहाकाव्ये नारी: उद्दिश्य भीमराव-आम्वेदकरमहोदयस्य भाषणम् स्वकीयभाषया उपस्थाप्यताम्।

v) Write short note on any **one**:

सुधा, नान्दी, अपर्णा, अथकिम्

vi) Write a short note on:

यतीन्द्रविमलचौधुरी or श्रीजीवन्यायतीर्थ:

3. अधोलिखितेषु प्रश्न**द्वयं** समाधीयताम्। तत्र **एकस्यो**त्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधेयम्। 10×2=20

i) Explain in Sanskrit (any **two**):

a) यूयं दीपं प्रज्वालयत, तिमिरं स्वयं गमिष्यति रे।
अमृतचिन्तनं निमिष कुरुत, गरलं स्वयं गलिस्यति रे।।

b) ज्ञानी सुखदु:खसमे कृत्वा स्नाति।

c) 'अहम' इत्याख्ये पुष्पपात्रे त्वमसि पुष्परूपेण।

ii) आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये पण्डितक्षमारावस्य महामहोपाध्यायहरिदाससिद्धान्तवागीशस्य च अवदानं आलेच्यताम्।

iii) स्वातन्त्र्यसम्भवोक्तदिशा काशीमाहात्मयं वर्णयत।

iv) सामाजिकचेतनाया: दृष्ट्या भीमायनमिति महाकाव्यस्य महत्त्वं विचारणीयम्।